

Rayevnyeva, O.; Ponomarenko, V.; Matúšová, S.; Brovko, O.; Filipová, 2023. The transformation of the country's higher education system under the influence of migration processes, *Entrepreneurship and Sustainability Issues* 11(2): 259-281. [https://doi.org/10.9770/jesi.2023.11.2\(18\)](https://doi.org/10.9770/jesi.2023.11.2(18))

Authors: *Olena Rayevnyeva*, Dr.Sci. (habil.) in Economics, Professor (Full), Head of Statistics and Economic Forecasting Department, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

Volodymyr PONOMARENKO Dr.Sci. (habil.) in Economics, Professor (Full), Rector Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

Silvia MATÚŠOVÁ PhD, CSc., Associate Professor at the Department of Economics and Finance, Bratislava University of Economics and Management

Olha BROVKO PhD in Economics, Associate Professor of Statistics and Economic Forecasting Department, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

Lubica FILIPOVÁ Mgr.PhD. in Economics, Department of Management and Marketing, Bratislava University of Economics and Management in Bratislava

Abstract: A high level of instability in world processes characterises the 21st century. This is caused by innovations in scientific and technological progress and the negative consequences of political and economic crises. New challenges have arisen for the higher education system, which determines the need to transform a traditional university into an entrepreneurial structure that must adapt to changes in the external environment. Migration processes significantly influence countries' higher education systems (HES), and their analysis and modelling aim to create competitive advantages for HES and universities. The article is devoted to analysing and forecasting trends in the development of universities in Ukraine and Slovakia, depending on the preferences of general and educational migration. Research methods include systematic and conceptual approaches, monographic analysis, index and cluster analysis, econometric modelling, taxonomy method, and statistical data analysis. It is substantiated that migration processes have a steady upward trend, and the progressive growth of migration of Ukrainians to Europe is provoked by Russian aggression against Ukraine. It has been determined that the search for countries with a high quality of life and education causes the migration preferences of the population. An analysis of the attractiveness of HES in Ukraine and Slovakia was carried out, and the strengths and weaknesses were identified. Models of the level of attractiveness of HES in Ukraine and Slovakia have been constructed, and promising directions for their development have been identified.

Keywords: higher education system; migration; HDI; GKI; educational migration trends; conceptual model; cluster analysis; integral indicator; adaptive short-term forecasting method.

Раєвнєва О.; Пономаренко В.; Матушова, С.; Бровко О.; Filipová, 2023. Трансформація системи вищої освіти країни під впливом міграційних процесів. *Entrepreneurship and Sustainability Issues* 11(2): 259-281. [https://doi.org/10.9770/jesi.2023.11.2\(18\)](https://doi.org/10.9770/jesi.2023.11.2(18))

Автори: *Олена Раєвнєва*, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри статистики і економічного прогнозування Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця

Володимир Пономаренко, доктор економічних наук, професор, ректор Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця

Сільвія Матусова, кандидат наук кафедри економіки та фінансів Братиславського університету економіки та менеджменту

Ольга Бровко, кандидат економічних наук, доцент кафедри статистики і економічного прогнозування Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця

Любіца Філіпова, кандидат економічних наук, кафедри менеджменту та маркетингу Братиславського університету економіки та менеджменту

Анотація: XXI століття характеризує високий рівень нестабільності світових процесів. Це зумовлено інноваціями науково-технічного прогресу та негативними наслідками політичних та економічних криз. Перед системою вищої освіти постали нові виклики, що зумовлює необхідність перетворення традиційного університету на підприємницьку структуру, яка має адаптуватися до змін зовнішнього середовища. Міграційні процеси суттєво впливають на системи вищої освіти (СВО) країн, а їх аналіз і моделювання спрямовані на створення конкурентних переваг для ВВО та університетів. Стаття присвячена аналізу та прогнозуванню тенденцій розвитку університетів України та Словаччини в залежності від переваг загальної та освітньої міграції. Методи дослідження включають системний та концептуальний підходи, монографічний аналіз, індексний та кластерний аналіз, економетричне моделювання, метод таксономії та аналіз статистичних даних. Обґрунтовано, що міграційні процеси мають стійку тенденцію до зростання, а прогресуюче зростання міграції українців до Європи спровоковано російською агресією проти України. Визначено, що пошук країн з високою якістю життя та освіти зумовлює міграційні переваги населення. Проведено аналіз привабливості СВО в Україні та Словаччині, визначено сильні та слабкі сторони. Побудовано моделі рівня привабливості СВО України та Словаччини та визначено перспективні напрямки їх розвитку.

Ключові слова: система вищої освіти; міграція; глобальний індекс знань; тренди освітньої міграції; концептуальна модель; кластерний аналіз; інтегральний показник; метод адаптивного короткострокового прогнозування